

ENKELE REACTIES DIE WE HEBBEN ONTVANGEN OVER REMIGRATIE

Een selectie uit de ontvangen reacties, welke een beeld geven, over de soms onmogelijke en moeilijke terugkeer naar Nederland. Instantie na instantie volgt het ‘boekje’ en sturen mensen zonder pardon weg, er is geen ondersteuning, er zijn geen speciale trajecten of procedures en er is weinig informatie.

Voorkomen beter dan genezen? De helpende hand wordt eerder bestraft dan beloond

Zelfredzaam zijn is soms niet een deugd. Dit verhaal illustreert dat gebruik maken van je sociale netwerk om te voorkomen dat je dakloos wordt helaas eerder bestraft wordt dan ondersteunt. Een pensionaris, weduwnaar helpt een vriendin die terug keert uit Zuid-Afrika met tijdelijk onderdak en het op de rit krijgen van haar leven in Nederland. Hij dekt genereus al haar kosten in deze transitieperiode. De beloning: een brief van de SVB dat zijn AOW gekort zal worden met bijna een derde omdat ze administratief nu als partners worden beschouwd. Om diezelfde reden kan mevrouw geen aanvraag doen voor een AIO en zonder inkomsten kan je gaan aanspraak maken op een woning. Met schulden en pijn in zijn hart heeft de pensionado zijn vriendin de deur moeten wijzen.

Zelfredzaamheid kent zijn tijd

Zelfredzaam zijn betekent vaak terug kunnen vallen op een sociaal netwerk of gebruik kunnen maken van financiële buffers. Talrijk zijn de voorbeelden van mensen die tijdelijk onderdak krijgen bij vrienden of familie. Deze hulp is echter niet voor iedereen beschikbaar, en ook zeker niet een stabiel gegeven. Zelfredzaamheid wordt helaas op dit moment eerder uitgeput dan ondersteunt.

Teruggekeerd omdat de economische situatie in het land onverwacht snel achteruitging kwam een Nederlandse vrouw met haar jonge gezin weer terug. De start hier is een uitdaging vooral omdat haar partner niet Nederlands is. Hij heeft tijd nodig zich bij te scholen en Nederlands te leren om een baan te kunnen vinden. Maar juist in de eerste maanden heb je bijna nergens recht op, zoals de kinderbijslag. Het duurde maanden omdat ze twijfelden aan de duurzame band met Nederland. *“Zonder steun van mijn ouders hadden we het nooit gered. Als je die steun dus niet hebt dan lukt het niet. De situatie in Costa Rica is heel snel gegaan dat goed plannen was onmogelijk. Als we daar waren gebleven hadden we waarschijnlijk de hypotheek niet meer kunnen betalen en hadden we daar op straat gestaan”.*

De onbegrijpelijke Nederlandse administratieve molen

Met 82 jaar, radeloos en zonder enige ondersteuning of begrip

Nederland hanteert een sterk administratief systeem, ondanks de vele mogelijkheden die dit biedt is het de vraag: wat als je niet past binnen het 'vakje'? Daar sta je dan op je 82ste als 'rasechte' Nederlander bij het IND. Zijn briefadres was hij kwijtgeraakt en daarmee sloten alle deuren. Niet op de hoogte van, maar vooral verwacht door, de regeltjes die uiteindelijk steeds niet op zijn situatie van toepassing bleken. Het advies: 'Vlieg maar weer terug van Thailand naar Amsterdam, dan kun je je wel inschrijven' heeft hij genegeerd. Zijn wantrouwen of dit dan wel het antwoord zou zijn op zijn probleem lijkt meer dan gegrond "Ik ben achterdochtig geworden en durf niets meer te ondernemen. Ik heb een NL-bankrekening vanaf mijn 21e jaar en een goede ziektekostenverzekering (buitenlandpolis) met een maandelijkse premie van 527 euro. En nu word ik steeds onzekerder vanwege allerlei regeltjes die ik niet ken". Een kleine troost misschien; in dit gevoel van wanhoop, onrecht en wantrouwen is hij zeker niet alleen.

Ga maar naar het Leger Des Heils

Op de uitspraak 'wanneer je terugkomt dan kan je je zo weer inschrijven' zijn ze klaarblijkelijk teruggekomen bij 'zijn eigen' gemeente. Driemaal werd hij weggestuurd "ga maar naar het Leger Des Heils" werd hem zelfs aangeraden. Een 'grove belediging' en zeker geen oplossing. Vrienden boden tijdelijk onderdak, maar wilde niet dat hij hun adres gebruikte. Momenteel woont hij illegaal in Nederland zonder postadres, zonder woonadres. "Ik kan nu werken en wat geld sparen om maar weer weg te gaan.". Volgens hem word je al vluchteling beter geholpen dan als je weer terug wilt keren "je wordt gewoon met de nek aangekeken of je iets fout gedaan hebt'. Als suggestie voegt hij eraan toe dat het fijn zou als de zorgverzekering geen voorwaarden op huisvesting zou stellen.

Waar kan ik heen, België als tijdelijke oplossing

Ook al verdien je boven modaal en ben je tien jaar getrouwd en heb je twee kinderen, Nederland zit niet te wachten op je terugkeer. Momenteel wonen we daarom in België terwijl mijn man Nederlands studeert en we leven van zijn buitenlandse inkomen. Kortom, we zijn nog niet eens aan het hoofdstuk huisvesting toegekomen, maar door de huidige huizenmarkt sparen we ons suf in de hoop dan maar te kopen zodra mijn man Nederlander is.

En soms wil je nog maar een ding, naar huis ... maar hoe?

Emigreren voor de liefde van je leven of een baan, maar wat als de liefde niet eeuwig blijkt, het land in economische of andere crisis raakt of als de medische zorg die je nodig hebt niet beschikbaar is of als je alleen achterblijft

“Het alleen zijn is zwaar” schrijft een weduwe. “En gebeurt er iets, dan zijn de kinderen, die in NL wonen ver weg”.

“Nooit gedacht te vertrekken, nooit gedacht terug te willen keren”. Na de liefde van haar leven te hebben gevolgd en met tevredenheid in Mexico te hebben gewoond kreeg ze kinderen “toen voelde het allemaal een stuk minder prettig, ons gezin heeft geweld en kartels van dichtbij gezien. Ook het vinden van een geschikte school voor de kinderen bleek moeilijk”.

Zo veel verschillende redenen te vertrekken, zoveel verschillende vragen hoe te remigreren. Op verschillende sites stromen vragen binnen over mensen die terug willen keren naar Nederland.

- *“Hoe moet ik na mijn quarantaine de repatriëring aanpakken na 15 jaar Mexico? Ik heb een niet volledige AOW, als ik bij vrienden in huis ga moeten zij extra belasting betalen en wordt er ook nog geld van mijn AOW afgetrokken. Kan ik op de een of andere manier een urgentiegeval zijn voor een woning?*
- *Wat zijn de rechten als je een dubbele nationaliteit hebt, vraagt een behulpzaam familielid zich af die zijn broer met gezondheidsproblemen helpt terug te keren uit de VS.*
- *Deze vader van drie jonge kinderen vraagt: Welke instanties kunnen mij helpen bij het remigratie proces. Sociaal maatschappelijke medewerkers? Gemeente? Ik weet nu even niet bij wie ik aan de deur moet kloppen. Kan iemand mij hierbij helpen?*

The ‘point of no return’

Als terugkeren gewoon geen optie meer is. *“Ik ga niet terug want ik kan het niet betalen en het is gewoon onmogelijk. Zelfs met een baan al geregeld, is het vrijwel onhaalbaar om met een gezin terug te keren”.*

“Ik weet niet of teruggaan nu nog wel een optie is.... “. Vijftien jaar Costa Rica, mijn zoon is hier geboren, we hebben hier intense gebeurtenissen mee gemaakt. De huidige economische en onderwijssituatie heeft deze moeder doen besluiten toch terug naar Nederland te gaan. Geld was gespaard, het plan uitgewerkt, contacten met zorg en scholen gelegd, een vriendin stond al voor ze klaar om ze op te vangen “En toen BOEM coronavirus”. Weg spaargeld voor de terugreis aan huur, eten en medicijnen. Voor het mentaal welzijn van mijn zoon wordt het nu zwaar.

Zorgwekkend

Niet alleen huisvesting is een uitdaging, als terugkerende Nederlander zijn wachtlijsten ook op andere vlakken een belemmering om snel te re-integreren. De energie die nodig is om alles op de rit te krijgen is verloren en negatief. Dit terwijl hij zo hard nodig is om dingen op te bouwen zoals een nieuwe baan.

Niemand die je hierin begeleidt. Je moet het zelf allemaal maar uitzoeken.

Na 7 jaar UK is deze moeder van een kind met speciale behoeften al aardig bezig door het 'gewone' doolhof van repatriëren heen te komen, ze ziet echter de uitgang nog niet uit het doolhof van de zorg. *'Ik ben ontzettend gefrustreerd op het moment'*. Haar kind, geboren in Nederland, heeft speciale zorg nodig. *"Overal komen we op een wachtlijst te staan en de zorg die we nodig hebben is na bijna 2 maanden nog niet op gang gekomen"* Ze voelt zich aan haar lot overgelaten. *Toen mijn kind (in NL) geboren was, werd je vanuit het ziekenhuis meteen doorverwezen naar de juiste instanties. Nu is alles weer veranderd en je moet maar uit zien te vinden hoe het allemaal werkt.*

Instanties en diensten lijken huiverig je te helpen als je niks 'Nederlands' meer hebt

Vrijwel alles dat geregeld moet worden kost enorme moeite van verzekering, tot nummerplaat tot het krijgen van een adres. Om een briefadres te krijgen was een email naar de overheid nodig om de betreffende gemeente op hun plichten te wijzen. De krappe huizenmarkt in Nederland zorgde ervoor dat meerdere malen een bod van meer dan €40.000 boven de vraagprijs niet hoog genoeg bleek. *"Gelukkig had ik nog een Nederlandse bankrekening wat alles een stuk gemakkelijker bleek te maken"*.

Nee op urgentie, voor het leven draagt dit gezin hiervan de consequentie

Met drie tasje handbagage en twee kinderen (9 en 10) ontvlucht deze Nederlandse moeder huiselijk geweld in Spanje. Haar terugkeer naar Nederland zal 5 jaar en zeven verhuizingen duren. *Op ieder adres heb ik mijn best gedaan mijn leven opnieuw op te bouwen. "De gevolgen zijn zeer verstrekkend en langdurig voor zowel de kinderen als mijzelf"*.

Haar terugkeer begint met een keiharde nee op haar aanvragen op urgentie en hulp *"Buitenlandse Zaken vindt dat het probleem niet in Nederland is ontstaan en dus dat het ook hier niet behandeld hoeft te worden"*. De drie zullen een zware en onzekere weg bewandelen voor ze uiteindelijk ingeloot worden voor een woning in Nederland. Als Nederland haar de rug keert, biedt haar broer in België haar tijdelijk onderdak. Vervolgens wonen ze enkele jaren onder erbarmelijke omstandigheden in tijdelijke woningen. Maar zelfs als de Belgische sociale dienst de drie naar Nederland stuurt wanneer hun huis gesloopt moet worden, blijft Nederland voor hen gesloten.

“Mijn advocaat zei dat ik beter terug kon gaan naar Spanje”; hier treft ze een volledig verwaarloosd huis aan. “Ik was ziek en het pand werd onbewoonbaar verklaard. Ik dacht dat dit genoeg was om in Nederland hulp te krijgen, maar men hield vol dat het in Spanje moest worden opgelost”. De leefsituatie was dusdanig dat de Spaanse autoriteiten dreigden de kinderen uit huis te plaatsen.

Halsoverkop vertrekken ze, weer naar België waar een kennis een woning had gevonden. Deze blijkt helaas illegaal verhuurd. Met een WAO te laag om een verblijfsvergunning in België te krijgen riskeert ze, zonder adres, ook haar WAO te verliezen, toch wordt wederom de aanvraag om urgentie afgewezen... *“we werden stateloos”* met alle gevolgen van dien.

Eindelijk, na 5 jaar, worden ze in een woning geloot en kunnen ze terug naar Nederland. Na de valse start was het oppikken van het leven in Nederland voor haar hoogbegaafde kinderen niet eenvoudig; *de begeleiding om op een passende school te komen was om te huilen’*. Haar dochter, 20 jaar, is *inmiddels weer gelukkig*. Ze woont weer in Spanje en is voornemens een diploma in het voortgezet onderwijs te halen. Haar zoon, 21, heeft door alle belevingen trauma’s opgelopen. *“Hij is depressief en kan zich niet concentreren. Het gaat niet goed op school”*. De vrouw zelf is in dit traject helaas ook in de medische wereld tussen wal en schip terecht gekomen. Een te late diagnose van haar ziekte heeft erin geresulteerd dat ze ongeneesbaar ziek is geworden.

Zonder haastige spoed gaat het vaak wel goed

Remigranten die positieve verhalen met ons delen zijn er gelukkig ook. Een dak boven je hoofd voordat je terugkeert, lijkt de gouden sleutel tot een soepele remigratie.

Na 16 jaar Thailand en het tijdig inschrijven voor een sociale woning was registratie een kwestie van dagen. *“Huurcontract getekend en ingeschreven. Enkele dagen om de gegevens uit de RNI te krijgen. De rest lukte allemaal snel en via de digitale weg”*.

“We wisten zeker dat we niet tot ons dood in het zuiden zouden willen blijven wonen, maar wanneer komt de dag dat je zegt, dat je weg wil?” Met in het achterhoofd dat mantelzorg niet mogelijk zou zijn in Frankrijk is het stel vertrokken toen ze allebei gezond waren en de verkoop van hun huis en de terugkeer naar Nederland goed aankonden. Al die tijd hadden ze een huurhuis in Nederland aangehouden, om bij de kleinkinderen te zijn. *Het was een prachtige tijd, we hebben het goed gedaan en het woord spijt kennen we niet.*

Ook het hebben van een baan kan enorm helpen, al blijft ook dan een sociaal vangnet essentieel.

Zo kon dit gezin na vier en een half jaar Nieuw-Zeeland snel weer een woning kopen; beiden hadden een baanaanbod voor vertrek. Ze hoefden slechts een korte tijd bij hun ouders wonen.

Als dat vangnet er niet is, dan kan het lastig worden. Deze remigrant had wel al een baan, maar kijkt terug op de tijd tussen een tijdelijke oplossing en een vaste woonplaats als ‘heftige periode’. Met haar partner en kind woonden ze eerst bij een vriend en vervolgens in een stacaravan. *Maar de wonderen zijn de wereld niet uit, zoals men zegt, want een week voordat wij weg moesten uit de caravan kwam de kans onze intrek te doen in een normale woonruimte.*

Illegaal in je eigen land letterlijk en figuurlijk

Naast remigranten die letterlijk in de illegaliteit terecht komen, doordat ze geen woning of een illegale verblijfplaats hebben zijn er velen die zich figuurlijk illegaal voelen.

“Hoewel ik Nederlandse ben, geboren en de eerste 30 jaren van mijn leven in Nederland heb gewoond, voel ik mij nu, teruggekeerd na 25 jaar in het buitenland, nog regelmatig een illegale in mijn eigen land”.

Ouderen, een extra kwetsbare groep

Senioren die in het buitenland wonen zijn een extra kwetsbare groep, vaak hebben ze niet de digitale ontwikkeling van Nederland kunnen bijhouden. Ze komen moeilijk op een urgentielijst en sommige kampen met dementie en kunnen de terugkeer simpelweg niet meer voor elkaar krijgen.

Dochter van 82-jarige vader wil dat hij terugkeert

De inmiddels 82-jarige oud-ingezetene woonachtig in de USA werd met zijn neus op de feiten gedrukt toen hij met spoed opgenomen moest worden in een ziekenhuis in de USA. Geen internet noch telefooncontact. Pas na 15 dagen, kon hij zijn dochter in Nederland waarschuwen. Omdat zo iets nog een keer zou kunnen gebeuren, adviseerde zijn dochter terug te komen.

“Het is zoiets als zeggen; “drink de zee leeg, een onderneming zonder uitzicht”. De inschrijvingen bij de 7 woonstichtingen (bewust in rustige regio’s) zijn administratief uitdagend; het systeem is ingericht op personen woonachtig in Nederland. Nu is het wachten, dagelijks, inloggen of er iets te huur komt. En dan is er het kansspel van ‘verloting’, optelsom van wachttijd urgentie en andere restricties die men hanteert. De urgentieverklaring van zijn huisarts wordt niet erkend. *Op deze manier is het voor een oud ingezetene onmogelijk om ‘normaal’ terug te keren naar het land waar je geboren en getogen bent:*

- *Het land waar je naar school bent geweest*
- *Het land waarvan je de taal spreekt*
- *Het land waarvan je de cultuur, normen en waarden kent*
- *Het land waar je opgegroeid bent*
- *Het land waar je gewerkt hebt*
- *Het land waar je de staat gediend hebt*
- *Het land waar je jaren gewoond hebt en belasting hebt betaald*

De terugkeer van ouderen, die geen bijdrage meer hebben aan het economische systeem, wordt in zijn ogen *“systematisch geblokkeerd”.*

Schertsend voegt hij eraan toe; *‘Speel mee in de Lotto van de Woningbouwverenigingen zo lang je kunt, daar zijn bejaarden goed in’.* Dit heet marktwerking! Ik hoop dat er woningen worden gebouwd om het seniorenprobleem op te lossen. Ik heb er weinig hoop op.

Echtpaar van in de zeventig verrast met een jarenlange wachtlijst

Veel mensen weten niet dat je ook zonder ingeschreven te zijn in Nederland je mag inschrijven voor een sociale huurwoning om de beruchte wachtlijsten op het moment van terugkeer al (gedeeltelijk) te hebben doorlopen. Een deel schrijft zich echter wel op tijd in en worden verrast met wachtlijstentijden die ondertussen steeds langer worden.

Na 26 jaar Curaçao is dit paar van 70 van plan terug te keren. Ze hebben het plan opgevat dat een van twee alvast naar Nederland gaat, want zoals mevrouw het formuleert: *Ik zie geen beren op de weg, die zijn er in groten getale!*

Er zitten 8 jaar op van de 14 jaar dat je gemiddeld moet wachten op een sociale huurwoning in Nijmegen. *Nog maar 6 jaar wachten dus?* Kopen of de reguliere markt is financieel niet haalbaar. Dus geen BRP en geen ziektekostenverzekering.

Het weggaan uit Nederland is vele malen gemakkelijker, dan je her-vestigen, als je niet zomaar bij vrienden of familie in huis kunt of wilt.